

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Daniela BARBU

Cristiana Ana-Maria BOCA

Marcela Claudia CĂLINECI

Educație civică

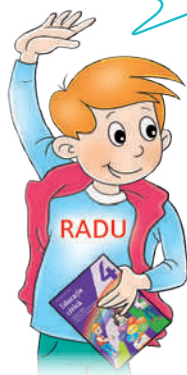
Manual pentru clasa a IV-a

EDITURA CD PRESS
www.cdpress.ro

Despre disciplina Educație civică

Salut! Eu sunt Radu!
Sunt elev
în clasa a IV-a.

Bună! Eu sunt Ilinca! Sunt
colega lui Radu și a lui Filip.

Salutare! Numele meu este Filip și,
împună cu cei doi colegi, te vom însoți
într-o frumoasă călătorie de învățare,
care te va ajuta să devii un bun cetățean.

Tu știi
ce înseamnă
să fii un bun
cetățean?

Eu cred că un bun cetățean
împarte cu ceilalți, oferă ajutor,
este sincer, respectă mediul și
pe cei din jurul lui, își cunoaște
drepturile, este responsabil.

În plus, un bun cetățean este
sensibil la problemele celorlalți,
muncește împreună cu ei,
găsește soluții, este dornic să
începe, face fapte bune.

Exact! Despre aceste lucruri vom învăța
în acest an, la ora de Educație civică.
Am un prieten care a prevenit un mare
incendiu. Iarba uscată din grădină luase
foc din cauza secetei. Învățase la ora
de Educație civică faptul că, în astfel de
situații, trebuie să sune la 112.

Ați aflat despre familiile care
și-au pierdut toate bunurile în urma
inundațiilor? Colegii fratelui meu au
colectat, la ora de Educație civică,
îmbrăcăminte, rechize și jucării pe care
le-au donat acelor familii. Nu vă puteți
imagina bucuria de pe chipurile copiilor!

Uneori, un gest mic poate
aduce o bucurie mare! Avem
multe de învățat de la colegii
noștri din clasa a V-a care o
sprijină și o încurajează zi de
zi pe Oana, colega lor care se
deplasează în scaun cu roțile.

Cuprins

		Prezentarea manualului / 6	
Competențe specifice	Unități de învățare	Leții	Subtitluri, în conformitate cu programa școlară
	DIN NOU LA ȘCOALĂ	Recapitulare inițială / 12 Test de evaluare inițială / 16	
1.1., 1.2., 3.1., 3.3.	Unitatea 1 LOCURI ÎN CARE MĂ SIMT ACASĂ <i>Locuri de apartenență</i>	L.1: Acasă, în localitatea mea / 20 L.2: Festivalul tradițiilor locale / 22 L.3: Să vorbim despre țara mea! / 24 L.4: Simbolurile țării mele / 26 L.5: Din dragoste pentru țara mea / 28 L.6: România, printre stelele Uniunii Europene / 30 L.7: Călătorie printre simbolurile Uniunii Europene / 32	Localitatea și domiciliul Tradiții locale Țara natală și țara în care locuim Însemnele țării Dragostea față de țară România, membră a Uniunii Europene Însemnele Uniunii Europene
		Recapitulare / 34 Test de evaluare / 36	Locuri de apartenență Locuri de apartenență
2.4., 3.1., 3.2., 3.3.	Unitatea 2 ALBUMUL DREPTURILOR COPILULUI <i>Drepturile universale ale copilului</i>	L.1: Și copiii au drepturi! / 40 L.2: Cine îmi apără drepturile? / 42 L.3: Am drepturi și responsabilități! / 44	Despre Convenția cu privire la drepturile copilului Despre respectarea și încălcarea drepturilor Despre drepturi și responsabilități
		Recapitulare / 46 Test de evaluare / 48	Drepturile universale ale copilului Drepturile universale ale copilului
1.3., 2.1., 3.1., 3.3.	Unitatea 3 VALORILE ȘI NORMELE MORALE ÎN CARE CRED <i>Valori, norme și comportamente moral-civice</i>	L.1: Învăță să faci bine! / 52 L.2: Ce aduce solidaritatea? / 54 L.3: Ce înseamnă să fii cinstit? / 56 L.4: Altruism contra egoism / 58 L.5: Fețele respectului / 60 L.6: Sunt o persoană responsabilă? / 62 L.7: Normele morale fac parte din viața ta / 64 L.8: De ce avem nevoie de norme morale? / 66	Valori morale – binele Valori morale – solidaritatea Valori morale – cinstea Valori morale – altruismul Valori morale – respectul Valori morale – responsabilitatea Normele morale Rolul normelor morale
		Recapitulare / 68 Test de evaluare / 70	Valori, norme și comportamente moral-civice Valori, norme și comportamente moral-civice
2.2., 2.3., 3.1., 3.3.	Unitatea 4 ÎN DIRECT ... COMPORTAMENTE MORAL-CIVICE <i>Comportamente moral-civice</i>	L.1: Cum mă comport zi de zi? / 74 L.2: Pentru că mie îmi pasă! / 76 L.3: Furtuna comportamentelor antisociale / 78 L.4: Schimbarea începe cu mine! / 80	Viața morală cotidiană Comportamente prosociale Comportamente antisociale Despre schimbarea comportamentelor
		Recapitulare / 82 Test de evaluare / 84	Comportamente moral-civice Comportamente moral-civice
1.1., 1.2., 1.3., 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 3.1., 3.2.	Unitatea 5 MAI APROAPE DE EDUCAȚIA CIVICĂ <i>Am învățat la orele de Educație civică</i>	Recapitulare finală (I) / 88 Recapitulare finală (II) / 90 Test de evaluare finală / 92	Am învățat la orele de Educație civică Am învățat la orele de Educație civică
		Dicționar / 126 Răspunsuri / 127	

Metode complementare de evaluare	Atelier de lectură
Fișa: Observ! Apreciez! Evoluez! <i>Pași către un comportament civic responsabil / 18</i>	
Portofoliu / 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33 Fișa: Observ! Apreciez! Evoluez! <i>Pași către un comportament civic responsabil / 38</i> Proiect: „Aducem culoare în comunitatea noastră!” / 100	<i>Călătorie într-un sat,</i> de Claudia Groza / 110 <i>Amintiri din copilărie</i> (fragment), după Ion Creangă / 111 <i>Noi vrem să ne unim cu țara!</i> de Vasile Poenaru / 112 <i>Țara-ncepe chiar cu mine,</i> de Vasile Poenaru / 112 <i>Dragostea față de țară / 113</i>
Portofoliu / 41, 43, 45 Investigație: Drepturile copilului în comunitatea mea / 41 Fișa: Observ! Apreciez! Evoluez! <i>Pași către un comportament civic responsabil / 50</i> Proiect: Campania „Dăruim zâmbete!” / 102	<i>Convenția cu privire la drepturile copilului / 114</i> <i>Drepturile copiilor exprimate în literatură / 116</i> <i>Altfel de drepturi ale copiilor / 117</i>
Portofoliu / 53, 55, 57, 59, 61, 63, 65, 67 Fișa: Observ! Apreciez! Evoluez! <i>Pași către un comportament civic responsabil / 72</i> Proiect: Campania „Responsabili pe internet” / 104	Fabule / 118 <i>Amintiri din copilărie,</i> de Ion Creangă / 119 <i>Momente și schițe,</i> de I. L. Caragiale / 121 <i>Face oricine ce vrea,</i> de Ana Blandiana / 122
Portofoliu / 75, 77, 79, 81 Investigație: TOP 3 comportamente prosociale în comunitatea mea / 77 Fișa: Observ! Apreciez! Evoluez! <i>Pași către un comportament civic responsabil / 86</i> Proiect: Reciclăm din grijă pentru mediu / 106	<i>Lenea și Prostia,</i> de Elia David / 123 <i>Din anii de școală ai lui Nicolae Bălcescu,</i> de Ion Ghica / 124 <i>Cheia magică,</i> de Claudia Groza / 124
Fișa: Observ! Apreciez! Evoluez! <i>Pași către un comportament civic responsabil / 94</i>	

Competențele pe care ți le vei dezvolta la orele de Educație civică

Competențe generale

1. Aplicarea unor norme de conduită în viața cotidiană
2. Manifestarea unor deprinderi de comportament moral-civic în contexte de viață din mediul cunoscut
3. Cooperarea cu ceilalți pentru rezolvarea unor sarcini simple de lucru, manifestând disponibilitate

Competențe specifice

- 1.1. Recunoașterea locurilor de apartenență (locală, națională, europeană) în care se integrează persoana
- 1.2. Identificarea unor elemente relevante pentru apartenența la diferite comunități (locală, națională, europeană)
- 1.3. Explorarea unor norme morale care reglementează relațiile cu ceilalți oameni
- 2.1. Explorarea unor valori morale care stau la baza relațiilor cu ceilalți oameni
- 2.2. Recunoașterea unor comportamente moral-civice din viața cotidiană
- 2.3. Deosebirea comportamentelor prosociale de cele antisociale
- 2.4. Identificarea drepturilor universale ale copilului
- 3.1. Relaționarea pozitivă cu ceilalți, în rezolvarea unor sarcini simple de lucru
- 3.2. Participarea la activități care promovează drepturile universale ale copilului
- 3.3. Participarea la proiecte cu conținut moral-civic, în cadrul clasei, al școlii sau al comunității locale

Pagina unității de învățare

Numărul unității de învățare

Titlul unității de învățare

Imagine sugestivă pentru tema unității de învățare

Competențele specifice formulate special pentru tine, pe care ți le vei dezvolta prin participarea la activitățile propuse în unitatea de învățare.

UNITATEA
4

ÎN DIRECT...

COMPORTEMENTE MORAL-CIVICE

Comportamente moral-civice

Explorezi comportamente moral-civice.

Îți autoevaluezi comportamentele moral-civice.

Manifesti acordul sau dezacordul față de comportamente prosociale/antisociale din mediul cunoscut.

Interpretezi comportamente din situații de viață familiare și din locuri publice.

Stabilești direcții de schimbare a comportamentului în anumite situații.

Exersezi comportamente moral-civice responsabile.

PROIECT „Reciclăm și refolosim, din grijă pentru mediu”

Participă la derularea proiectului „Reciclăm și refolosim, din grijă pentru mediu”, împreună cu ceilalți colegi. Descoperă, în paginile 106-107, cum poți organiza acest eveniment.

Proiectul unității de învățare

Pe parcursul fiecărei unități ai ocazia să participi la diverse evenimente (campanii, serbări):

- Aducem culoare în comunitatea noastră!
- Dăruim zâmbete!
- Responsabili pe internet
- Reciclăm din grijă pentru mediu

Vei descoperi câte fapte bune poți face și cât de mult poți contribui la dezvoltarea comunității tale. Convinge-i pe ceilalți membri ai comunității să se implice activ în proiectele propuse: profesori, părinți, vecini, consilieri locali, primar, oameni de afaceri etc.

Secvențele lecției

Descopăr!

Afli ideile importante ale lecțiilor prin intermediul ilustrațiilor, al textelor și al întrebărilor.

Rețin!

Reții principalele idei ale lecției.

Aplic!

Exersezi comportamente civice prin exerciții variate și prin .

Titlul și
subtitlul lecției

Descopăr!

Afli ideile importante ale
lecțiilor, prin intermediul
ilustrațiilor, al textelor
și al întrebărilor.

Numărul unității
de învățare

Rețin!

Reții principalele
idei ale lecției.

Calendarul cetățeanului responsabil

Evidențiezi evenimente
semnificative pentru tema lecției.
Completezi *Filele de calendar*
din manualul digital, marcat prin
simbolul

Curiozități

Descoperi
informații utile,
în concordanță
cu tema lecției.

Imagini
sugestive

Observi
imagini
variate.
Descoperi
lucruri noi.

Iau atitudine!

Înveți cum să
reacționezi
în diferite
împrejurări.

Vocea copiilor

Exprimi puncte
de vedere
despre anumite
situații.

Info+

Explorezi
informații
și aplicații
suplimentare
în paginile de
lectură și în
manualul
digital

UNITATEA 4 Lecția 4

Schimbarea începe cu mine!

Despre schimbarea comportamentelor

Descopăr!

1 Citește textele, apoi rezolvă cerințele.

Întâmplări

Pe strada mea La mine pe stradă sunt mulți copii, mai mici și mai mari, în total, cam douăzeci. Violeta, un fel de lideră a grupului, ne-a spus mieu: „Suntem prieteni adevărați! Să ne înțelegem bine, să fim politicoși, să ne respectăm, să ne ajutăm reciproc!” Mesajul Violetei era clar. Dar s-a petrecut ceva... Răzvan a locuit o vreme în străinătate. Acum a revenit în România și locuiește numai cu bunicii. Nouă ne place să jucăm fotbal, fete și băieți, despotrivă. În timpul meciului, Mara l-a jignit pe Răzvan, strigându-l „Străinule!”. Nu a lipit mult și s-au luat la bătaie. Din nefericire, am asistat neputincioși la această scenă. Cum să reacționăm? Cum să intervenim?

În clasa mea În urmă cu o săptămână, în clasa mea s-a petrecut o întâmplare neașteptată. Ionuț, un coleg de clasă, nu-l plăcea pe Matei, deoarece acesta câștigase un premiu la un concurs pe teme ecologice. Ca să-l pună într-o situație nefavorabilă, Ionuț i-a ascuns noaptea ultimului proiect, tocmai când Matei și echipa lui intenționau să le depună pentru următorul concurs. Din acest motiv, spre dezamăgirea tuturor copiilor care au muncit la proiect, echipa lui Matei a fost descalificată. Fapta lui Ionuț a fost descoperită și a avut consecințe neplăcute: discuții aprinse, certuri și indignarea întregii echipe. În urma acestor evenimente, pentru că eram prieten cu amândoi, am încercat să găsec o soluție pentru ca astfel de comportamente să nu se mai repete. Am cerut și părerea părinților mei: ce ar putea face în viitor, astfel încât, în clasa mea, să nu mai existe conflicte?

DICTIONAR

- colomne: afirmație răuvoitoare și nedreptărată, spusă în public
- insultă: act împotriva demnității persoanei
- oportunitate: ocazie, situație favorabilă, condiție pozitivă
- schimbare: modificare (în bine sau în rău), evoluție, transformare; înlocuire

Retin!

- Comportamentele se schimbă cu scopul de a progresa și a deveni mai buni, mai cooperanți, mai civilizați. Schimbarea unui comportament este un proces care are nevoie de timp.
- Pentru schimbarea comportamentelor este necesar un plan concret de acțiune, care să răspundă la întrebările: *De ce? Ce? Unde? Când? Cine? Cum?*
- Comportamentele de cooperare ajută schimbarea. Tu poți schimba comportamentul unui prieten prin laude, recomandări, încurajări, sugestii. De exemplu: fă-i un cadou, invită-l la ziua ta, laudă-l pentru un lucru deosebit, arată-i că este special, cheamă-l în grup, spune-i că ai încredere în el.

Aplic!

- Continuă enunțurile, evidenșind moduri de schimbare a situațiilor prezentate.
  - Ca să nu mai copieze la teste, ar fi bine ...
  - Spațiile verzi din localitatea mea sunt puține, așa că ....
  - Copiii nu fac sport. Oare ...
  - Desoarece oamenii nu păstrează străzile curate ...
  - Dacă aș fi primar o săptămână, aș ...
- Realizează, în grup, o listă cu recomandări pentru schimbarea unui comportament antisocial într-unul bun, corect, util comunității.
  - Grupa 1 FURT
  - Grupa 2 MINGINA
  - Grupa 3 VIOLENȚA
  - Grupa 4 SCHIMBĂRI comportamentale antisociale!
  - Grupa 5 VANDALISM
  - Grupa 6 CALOMNIE
  - Grupa 7 INSULTA
- Serie o scrisoare către propria persoană despre ce ți-ar plăcea să schimbi la tine pentru a deveni un bun cetățean. Nu uita să respecti regulile de scriere a unei scrisori, așa cum ai învățat la orele de Comunicare în limba română.
- Participă la un joc de rol alături de un partener din clasă, prin care încerci să-l convingi să-și schimbe comportamentul necivilizat.
  - Desenează, în grup, un pod pe care să scrii cuvântul SCHIMBARE. două enunțuri despre ce comportament ai schimbat în ultima perioadă și despre ce comportament ai vrea să schimbi la tine. Adaugă desenul în Portofoliul digital.

Calendarul cetățeanului responsabil

Mai

În luna mai a fiecărui an, în ziua de 22, se sărbătorește Ziua Internațională a Biodiversității, iar pe 28 este celebrată Ziua Europeană a Pășilor și a Parcurilor.

Completează în *Fila de calendar* cum sărbătorești natura. În școală și în comunitatea ta.

Curiozități

- Activitățile prosoziale sunt esențiale pentru bunăstarea personală și a comunității.

Iau atitudine!

- Dacă nu-ți place comportamentul tău sau al unei persoane cunoscute, cere ajutor pentru a învăța cum să procedezi. Vorbește cu părinții, un cadru didactic sau un consilier psiholog școlar. În școală *ta* există un cabinet de consilier? Care este rolul acestuia?

Vocea copiilor

Afișează la panoul *Vocea copiilor*, bilete colorate cu recomandări pentru schimbarea comportamentului colegilor agresivi sau violenți.

- Respectă regulamentul școlar
- Fii împreună cu noi, într-o școală sigură, frumoasă și de încredere!

Portofoliul civic

Descoperă, în fragmentul *Cheia magică* de Claudia Groza, de la paginile 124, soluții pentru schimbarea comportamentelor nedrepte.

Diționar

Explorezi noi
cuvinte.
Îți îmbogățești
vocabularul.

Marcaj care indică
prezența a cel
puțin unui tip de
AMII pe pagina
dublă deschisă a
manualului digital.

Aplic!

Exersezi
comportamente
civice, prin
exerciții variate
și prin

Portofoliul civic

Aduni fotografiile, idei,
fișe de autoevaluare,
proiecte, investigații
etc., ca rezultat
al participării la
activitățile propuse
în fiecare unitate de
învățare.

Text-suport

Citești texte diverse
pentru a înțelege mai
bine temele lecțiilor.

Îmi amintesc!

Te reconectezi, cu ajutorul schemelor recapitulative, la tot ceea ce ai învățat pe parcursul unității de învățare.

UNIDATEA 4 Recapitulare

În direct... Comportamente moral-civice

Îmi amintesc!

1 Fă o incursiune în universul comportamentelor moral-civice, pe baza ilustrațiilor de mai jos. Discutăți despre ceea ce ați învățat pe parcursul unității de învățare. Identificați comportamentele prosoziale și pe cele antisociale.

Comportamente moral-civice

- Încălzire
- Altruizare
- Implicare
- voluntariat
- toleranță
- cooperare
- Bria

comportamente prosoziale

Aplic!

Comportamente antisociale

- indiferență
- vandalism
- amintire
- lovire
- insultă
- furt

2 Citește benelile desenate. Denumiște comportamentele prosoziale și antisociale. Propune recomandări pentru schimbarea comportamentelor nepotrivite.

Calendarul cetățeanului responsabil

11 iunie

Ziua Internațională a Medului se sărbătorește în data de 5 iunie. În peste 100 de țări, tinerii dintr-o singură țară, „Spune mi-lădă de vise. O singură planetă. Consumă cu grijă!” Acestă zi promovă compoanentă civic responsabilă față de mediu.

☑️ Să botezezi în fișa de calendar din manualul digital, ce activități ai putea realiza în comunitate la pentru celebrarea acestei zile.

Și tu poți!

- ✓ Să eviței comportamente pozitive, în familie și în comunitate
- ✓ Să fi generos cu omișii
- ✓ Să te și să acorzi o nouă pară!
- ✓ Să respecti drepturile celorlalți
- ✓ Să încușezi comportamentele prosoziale
- ✓ Să și asumi responsabilizarea propriilor compoanent
- ✓ Să ai bune maniere
- ✓ Să aplici la acorzi pentru schimbarea unor comportamente inadecvate

3 Descoperă, în manualul digital, cum poți dezvoltă compoanentele prosoziale, precum ajutorare și voluntariat.

Info+
Explorezi informații și aplicații suplimentare în paginile de lectură și în manualul digital.

Aplic
Exersezi noile competențe pe care le-ai dezvoltat pe parcursul unei unități de învățare.

Calendarul cetățeanului responsabil

Evidențiază evenimente semnificative pentru tema lecției. Completezi *Filele de calendar* din manualul digital, marcat prin simbolul

Și tu poți!

Îți întărești convingerea că și tu poți face multe lucruri pentru a fi un bun cetățean.

PREZENTAREA PORTOFOLIULUI CIVIC

Portofoliul civic

- Este un instrument important, care adună, ca într-un album, experiențele trăite de tine, singur/singură sau în compania colegilor tăi de clasă, la orele de *Educație civică* din acest an școlar.
- Poate fi completat de fiecare dată când participi la o lecție/un eveniment/un proiect care merită să rămână în amintirea ta.
- Conține fotografii, descrierea acestora, idei, recomandări, desene, mesaje, fișe de autoevaluare sau amintiri din timpul proiectelor la care vei participa.
- Te invită să fii creativ/creativă prin decorarea paginilor, a copertelor, alegerea tipului de scriere, plasarea ideilor exprimate și a imaginilor alese, utilizarea computerului pentru un design modern și ușor de folosit.

Sarcini de lucru

Răspunzi cerințelor propuse pentru a-ți aprecia singur/singură progresul obținut la orele de *Educație civică*.

Selectezi variantele corecte de răspuns, stabilești corespondența, scrii un mesaj sau un scurt text referitor la noțiunile descoperite pe parcursul unității de învățare.

UNITATEA 1 Test de evaluare

Locuri în care mă simt acasă

1. Citește cu atenție următoarele afirmații despre Uniunea Europeană. Încercuiește, după model, varianta corectă de răspuns, pentru fiecare afirmație despre Uniunea Europeană.

a. Uniunea Europeană este alcătuită din:
 1. 12 stele galbene;
 2. 28 de țări;
 3. 29 de țări;

b. Pe drapelul Uniunii Europene strălucesc:
 1. 12 stele galbene;
 2. 14 stele galbene;
 3. 12 stele galbene;

c. Ziua Europei se sărbătorește în data de:
 1. 9 iunie;
 2. 19 mai;
 3. 9 mai;

d. Muzica Imnului Uniunii Europene este compusă de:
 1. Ludwig van Beethoven;
 2. Anton Panu;
 3. Friedrich Schiller;

e. Imnul Uniunii Europene se numește:
 1. Unitate în diversitate;
 2. Oda bucureni;
 3. Despreșărie, român!

f. Sedul Uniunii Europene este la:
 1. Bruxelles;
 2. București;
 3. Paris;

2. Ordonează următoarele cuvinte în cadranele corespunzătoare, specifică satului, orașului sau ambelor tipuri de localități.

• fermă • agricultură • spital • școală
 • gâleră de arce • mănăstire • uliță • case • blocuri
 • magazin • tractoare • bucată

SAT și ORAȘ

Cât am învățat?

Am obținut calificativul ...
 FB – Am identificat 5 răspunsuri corecte.
 B – Am identificat 3-4 răspunsuri corecte.
 S – Am identificat 1-2 răspunsuri corecte.

Am obținut calificativul ...
 3 cuvinte corespunzătoare fiecărui cadran.
 B – Am identificat cel puțin 2 cuvinte corespunzătoare fiecărui cadran.
 S – Am identificat cel puțin un cuvânt corespunzător fiecărui cadran.

Cât am învățat?

Apreciezi sarcinile rezolvate corect, verificând o parte dintre răspunsuri la pagina 127 sau consultându-te cu profesorul tău / profesoara ta.

Autoevaluare

Stabilești nivelul la care ai reușit să ajungi cu ajutorul rubricii *Am obținut calificativul ...*, dar și prin verificarea răspunsurilor la pagina 127.

Pași către un comportament civic de succes

La finalul fiecărei unități de învățare apreciezi participarea ta și a celorlalți colegi/ceiloralte colege la activitățile propuse.

Este locul în care îți spui părerea despre ce, cum și cât ai învățat, atât tu, cât și ceilalți colegi/celelalte colege. Reflectezi asupra a ceea ce ai observat, asupra activităților care ți-au plăcut și a colaborărilor de succes.

Pași către un comportament civic responsabil
Observ! Apreciez! Evoluez!

Unitatea de învățare în direct, comportamentele moral-civice te-a ajutat să observi și să analizezi comportamentele moral-civice din situații familiare și din locuri publice, să identifice comportamentele prosociale/antisociale, să observi modalități în care se schimbă comportamentele, atât la propria persoană, cât și la cei din comunitate.

1. Citește cu atenție următoarele afirmații. Bifează varianta de răspuns care ți se potrivește.

Răspunsul meu este ...	Răspunsul meu este ...				
	😊😊😊	😊😊	😊	😐	😞😞
a. Am participat o dată pe săptămână la activități de învățare.					
b. Subiectele dezbătute mi-au trezit interesul pentru a le aprofunda.					
c. Am dezvoltat multe noutăți despre comportamentele moral-civice.					
d. Limbajul la ora de educație civică este mai clar și mai bogat.					
e. Am observat că eu și colegii mei suntem mai atenți la comportamentele prosociale și comportamentele antisociale.					
f. Am evitat comportamente prosociale prin exerciții diferite și jocuri de echipă.					
g. De acum înainte, voi și cum să acționez atunci când voi remana în jurul meu comportamente antisociale.					
h. Comunicarea între mine și colegii mei a fost excelentă.					
i. Am învățat să aplic comportamentele prosociale, astfel încât să devin un cetățean activ și responsabil în comunitate.					
j. Am contribuit la îmbunătățirea Portofoliului civic.					

2. Scrie într-un enunț ce ai vărea să schimbi în comportamentul tău, prin raportarea la cele mai importante aspecte pe care le-ai învățat.

3. Scrie o felicitare unei persoane din grupul tău, pe care ai observat-o în ultimul timp, în care să apreciezi comportamentul prosocial.

Citești cu atenție fiecare afirmație din fișă.

Îți manifesti acordul sau dezacordul în legătură cu fiecare afirmație. În funcție de aprecierea ta, bifezi una dintre cele cinci casete corespunzătoare fiecărui emoticon: 😊😊😊 *acord puternic*, 😊😊 *acord*, 😊 *indecis/indecisă*, 😐 *dezacord*, 😞😞 *dezacord puternic*. Reflectezi și discuți despre pașii pe care îi faci pentru un comportament civic responsabil.

PREZENTAREA PROIECTELOR

În ultima parte a manualului, descoperi câte două pagini dedicate fiecărui proiect:

- **Aducem culoare în comunitatea noastră!** / pagina 100
- **Dăruim zâmbete!** / pagina 102
- **Responsabili pe internet** / pagina 104
- **Reciclăm din grijă pentru mediu** / pagina 106

Cu ajutorul unor repere formulate sub forma întrebărilor, afli cum poți participa activ și cum poți aprecia dacă proiectul a avut succes în comunitate:

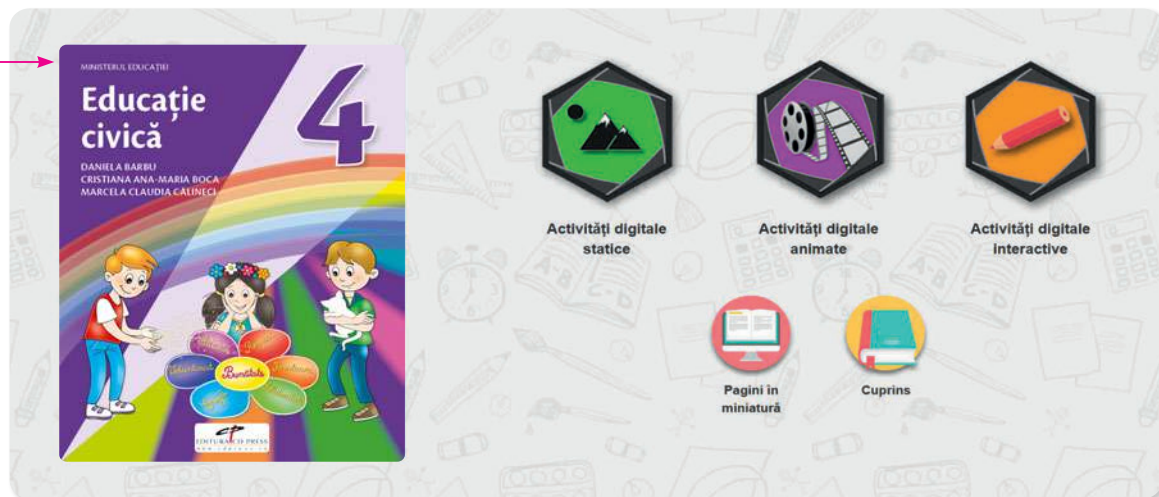
- **DE CE** este nevoie de acest proiect?
- **CINE** va organiza proiectul?
- **CÂND** se va desfășura și **CÂT** timp va dura proiectul?
- **UNDE** se vor desfășura activitățile?
- **CARE** sunt etapele de desfășurare a proiectului?
- **CUM** apreciați că s-a desfășurat proiectul?

Instrucțiuni pentru utilizarea manualului digital

Cu un singur **clic pe copertă** sau **prin simpla atingere** a acesteia (pe tabletă/telefon) pătrunzi în minunata lume a manualului digital. Aici vei descoperi numeroase **activități multimedia interactive de învățare (AMII)** legate de tema lecției. Acestea sunt evidențiate în varianta digitală și în cea tipărită prin simbolurile următoare:

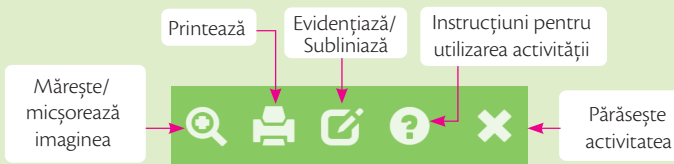
Pagina principală a manualului digital

Coperta digitală a manualului

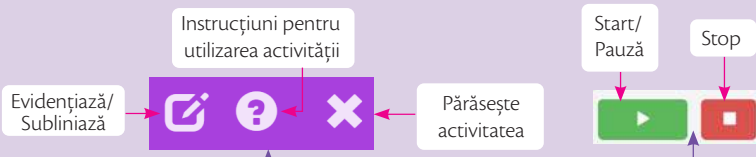
AMII STATICE

- ilustrații ■ texte pentru lectură
- fișe de lucru pentru Portofoliul civic

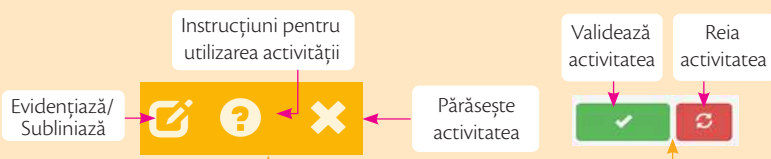
AMII ANIMATE

- materiale video pentru lectura textelor
- secvențe video

AMII INTERACTIVE

- exerciții
- jocuri
- teste de evaluare

DIN NOU LA ȘCOALĂ

Te prezinți așa cum ești tu.

Exersezi comportamentul unui cetățean responsabil.

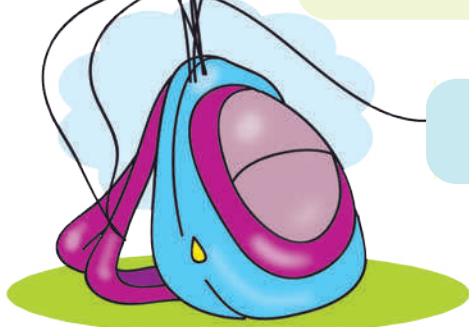
Acorzi atenție nevoilor pe care le au persoanele cu dizabilități.

Exprimi în diverse comportamente trăsături morale pozitive.

Reflectezi asupra Codului de conduită al clasei.

Îți stabilești obiective personale.

Transmiți mesaje pozitive.

Din nou la școală (I)

Îmi amintesc!

- 1 Prezintă cum ai petrecut vacanța de vară. Folosește în prezentarea ta cuvinte care exprimă:

- 2 Te-ai schimbat în ultimul an? Completează propriul formular de identitate. Notează în formular cinci elemente care îți dau identitate: nume, calități fizice și morale, data nașterii, prieteni, pasiuni, un simbol, o dorință etc.

- 3 Completează, pentru cinci litere alese de tine, numele și calitățile personajelor îndrăgite din cărți, desene animate sau filme.

- 4 Alege o persoană alături de care ai petrecut mai mult timp pe parcursul clasei a III-a sau în vacanța de vară. Prezintă două trăsături morale ale acelei persoane și un lucru bun pe care l-ai învățat de la aceasta.

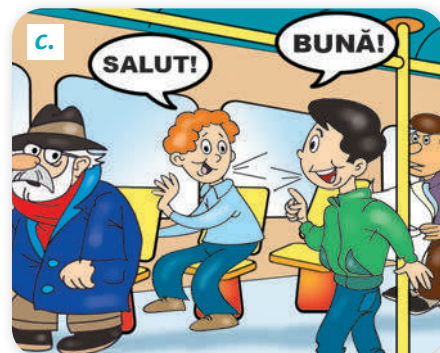
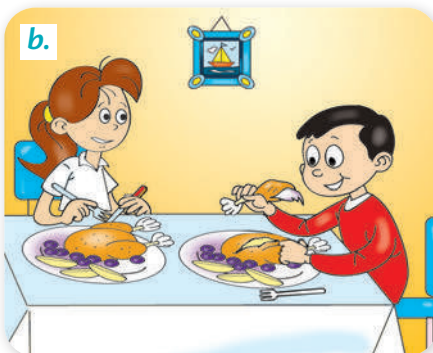

- 5 Prezintă trei fapte bune pe care le-ai făcut sau la care ai asistat pe parcursul vacanței de vară. Precizează cine sunt autorii acestor fapte.

- Am donat o parte dintre jucăriile mele unei familii cu mai mulți copii.
- Am îngrijit cu multă atenție și dragoste o pasăre rănită.

- 6 Vacanța a fost prilej de întâlnire cu persoane care au atitudini diferite. Diferențiază, în ilustrațiile următoare, persoanele politicoase de cele care nu se comportă adecvat.

- 7 Formulează cel puțin două recomandări despre ce înseamnă să fii politicos/politicoasă în fiecare dintre situațiile date. Inspiră-te atât din propria experiență, cât și din sfaturile primite de la persoanele pe care le admiri.

acasă

pe
stradă

în mediul
online

în grupul
de prieteni

în excursie

la bunici

la
masă

în
vizită

- 8 Descrie un obiect despre care crezi că te-a reprezentat cel mai bine în vacanța de vară. Alcătuieste un text format din 5-7 enunțuri, pe baza întrebărilor următoare.

- Din ce este confecționat?
- Este util?
- De ce îți place?
- De ce te reprezintă?
- Cum îl întreții?

Din nou la școală (II)

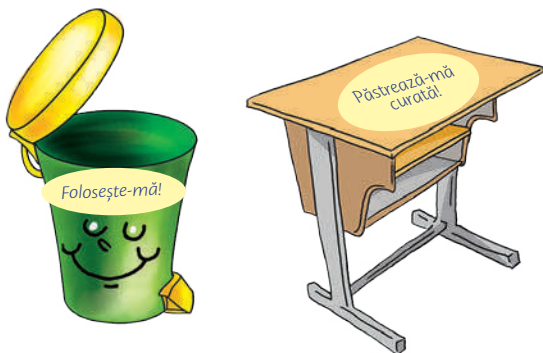
Îmi amintesc!

1 Anul trecut ai descoperit că oamenii sunt diferiți din multe puncte de vedere, inclusiv în ceea ce privește modalitatea în care se deplasează. Ce adaptări pentru persoanele cu dizabilități ai identificat în școală sau în vecinătatea ei?

- rampă de acces în școală
  - semafoare cu semnale sonore
  - toalete speciale
  - bibliotecă amplasată la parter
  - altele (Numește-le!)
- S-a schimbat ceva în cursul verii?
  - Cine ar trebui să acorde atenție acestor lucruri?
  - Tu cum poți sprijini activitățile colegilor cu dizabilități?

2 Dă viață lucrurilor! Desenează un obiect din sala ta de clasă. Scrie mesajul pe care acesta ar dori să-l transmită elevilor.

3 Participă și tu la păstrarea sănătății oamenilor! Scrie trei mesaje pentru a atrage atenția asupra necesității păstrării unei igiene corecte pentru a elimina îmbolnăvirile cu virusul SARS-CoV-2.

Spală-ți mâinile
cel puțin 20 de secunde!

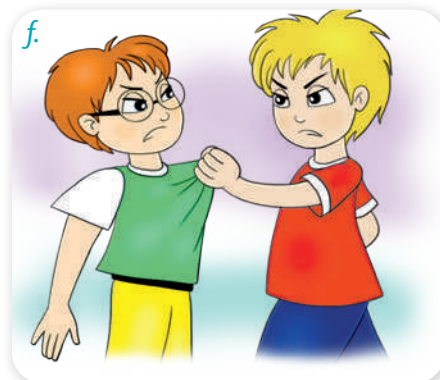
4 Scrie trei comportamente pentru a proteja mediul înconjurător.

Colectează selectiv obiectele
din hârtie, sticlă, metal și plastic!

5 Prezintă trei responsabilități preferate pe care le ai în clasa ta și ce trebuie să faci pentru a-ți îndeplini aceste responsabilități.

- 6 Prezintă trei responsabilități pe care le ai în comunitatea ta și modul în care reușești să le faci față.
- 7 Amintește-ți, din clasa a III-a, zece dintre cele mai importante reguli/idei din *Codul de conduită al clasei tale*. Reformulează regulile sau adaugă altele noi, inspirându-te din ilustrațiile următoare.

- 8 Scrie trei obiective pe care îți propui să le realizezi în acest an școlar. La sfârșitul anului școlar, verifică în ce măsură ai realizat ceea ce ți-ai propus. Scrie-le ca și când ai completa piesele unui puzzle.

- 9 Transmite, la început de an școlar, un mesaj pozitiv colegilor, profesorilor sau părinților tăi, prin continuarea unuia dintre enunțurile de mai jos.

Noi suntem ...

Priviți ...

Dăruțiți ...

Știu ...

Ai încredere ...

Spune ...

Vino ...

Eu ...

Din nou la școală

1 Ești un cetățean responsabil în raport cu mediul înconjurător? Citește cu atenție fiecare dintre enunțurile de mai jos. În cazul în care ești de acord cu afirmația, încercuiește răspunsul DA. Dacă nu ești de acord cu afirmația, încercuiește răspunsul NU.

a. Dacă adun mai multă hârtie, o duc la un centru de colectare pentru a fi reciclată.	DA/NU
b. Când colectez gunoiul, amestec resturile de hârtie cu cele de plastic și cu resturile menajere.	DA/NU
c. Când sunt în pădure, dau foc crengilor uscate.	DA/NU
d. După ce merg la un picnic cu prietenii mei, adun toate resturile și le pun în coșul de gunoi.	DA/NU
e. Nu plantez copaci, pentru că oricum se vor usca.	DA/NU
f. Dacă un coleg intenționează să adune flori din parc, îl atenționez că nu este corect ce vrea să facă.	DA/NU
g. Trec indiferent pe lângă niște copii care rup crengile unui copac.	DA/NU
h. Când mă grăbesc, arunc șervețelul la întâmplare, dacă nu găsesc un coș de gunoi.	DA/NU
i. În timpul verii, dacă nu plouă, ud plantele din grădină.	DA/NU
j. Închid televizorul atunci când plec din cameră.	DA/NU
k. Plantez copaci pentru un mediu mai curat.	DA/NU

Verifică corectitudinea răspunsurilor tale la pagina 127!

- Dacă ai selectat 8-9 răspunsuri corecte, ești un cetățean responsabil. Felicitări! Ajută-i și pe ceilalți!
- Dacă ai selectat 5-7 răspunsuri corecte, ești un cetățean responsabil în devenire. Acordă mai mult respect naturii, lucrurilor și oamenilor care te înconjoară.
- Dacă ai selectat mai puțin de cinci răspunsuri corecte, e timpul să schimbi ceva în comportamentul tău față de mediul înconjurător. Cere sfatul celor din jurul tău!

Cât am învățat?

Am obținut calificativul ...

- FB – Am selectat 8-9 răspunsuri corecte.
- B – Am selectat 5-7 răspunsuri corecte.
- S – Am selectat 3-4 răspunsuri corecte.

- 2 Observă ilustrațiile de mai jos. Formulează, după model, enunțuri care să evidențieze faptele bune ale persoanelor din ilustrații.

a. Ioan își ajută sora la lecții.

b. _____

c. _____

d. _____

- 3 Scrie un text format din 7-9 enunțuri în care să prezinți de ce consideri că ești o persoană responsabilă. Pentru aceasta, vei avea în vedere următoarele cerințe:

- să menționezi cel puțin trei fapte bune pe care le faci;
- să precizezi cel puțin trei trăsături morale care te reprezintă (exemplu: *sinceritate, respect, bunătate, modestie* etc.);
- să te încadrezi în numărul de enunțuri indicat;
- să găsești un titlu potrivit;
- să scrii corect, respectând semnele de punctuație.

Am obținut calificativul ...

- FB** – Am formulat trei enunțuri care evidențiază faptele bune ale personajelor.
- B** – Am formulat două enunțuri care evidențiază faptele bune ale personajelor.
- S** – Am formulat un enunț care evidențiază faptele bune ale personajelor.

Am obținut calificativul ...

- FB** – Am alcătuit textul, respectând toate cele cinci cerințe.
- B** – Am alcătuit textul, respectând 3-4 cerințe.
- S** – Am alcătuit textul, respectând două cerințe.

Portofoliul
civic

Adaugă testul
de evaluare inițială
în Portofoliul civic.

Pași către un comportament civic responsabil

Observ! Apreciez! Evoluez!

Pe parcursul vacanței de vară, ai participat la noi experiențe, ai colaborat cu noi persoane, ai învățat, ai exersat diferite comportamente, ai aflat lucruri noi despre cei din jur, observându-le comportamentul.

1 Citește cu atenție următoarele afirmații. Bifează varianta de răspuns care ți se potrivește.

Afirmații	Răspunsul meu este ...				
	Acord puternic	Acord	Indecis/indecisă	Dezacord	Dezacord puternic
a. În clasa a IV-a studiez <i>Educația civică</i> .	✓				
b. În vacanța de vară am învățat lucruri noi și utile.					
c. Am participat la jocuri și activități interesante.					
d. Mi-am îmbogățit vocabularul cu noi cuvinte.					
e. Am participat cu plăcere la activitățile organizate cu prietenii mei/prietenele mele.					
f. Mi-am făcut noi prieteni.					
g. Am respectat drepturile celorlalți copii.					
h. Am făcut fapte bune.					
i. Am fost politicoș/politicoasă.					
j. I-am respectat pe cei din jur.					
k. Am protejat natura.					
l. Am respectat regulile în familie și în celelalte grupuri.					

2 Prezintă în maximum două enunțuri care este cea mai interesantă experiență la care ai participat pe parcursul vacanței de vară.

3 Scrie într-un enunț ce s-a schimbat în comportamentul tău în vacanța de vară.

✓ Descarcă, apoi completează, din manualul digital fișa *Observ! Apreciez! Evoluez!* Adaugă fișa în Portofoliul civic.

LOCURI ÎN CARE MĂ SIMT ACASĂ

Locuri de apartenență

Prezinți domiciliul, localitatea și țara ta.

*Te implici în rezolvarea unor probleme
din comunitatea ta.*

*Apreciezi tradițiile
și obiceiurile locale și naționale.*

*Manifești dragoste și atașament
față de propria țară.*

*Dovedești că ești un bun român
și un bun european.*

*Explorezi simbolurile României
și ale Uniunii Europene.*

PROIECT

„Aducem culoare în comunitatea noastră”

Participă la proiectul „Aducem culoare în comunitatea noastră”, împreună cu ceilalți colegi/celelalte colege. Descoperă, la paginile 100-101, cum te poți implica activ în acest proiect.

Acasă, în localitatea mea

Localitatea și domiciliul

Descopăr!

- 1 Observă imaginile, apoi citește textul următor.

Amintiri din satul natal

Bună! Mă numesc Ilinca și mă bucur că acum sunt colega voastră. Până de curând am locuit în satul Livada, din județul Sibiu, pe strada Duzilor, numărul 7. După cum probabil v-ați dat seama, în satul meu sunt multe dealuri cu livezi bogate, pe care le-am străbătut an de an, cu mare bucurie.

Deși satul nu este mare precum un oraș, totuși multe lucruri plăcute și interesante puteam face acolo împreună cu prietenii mei.

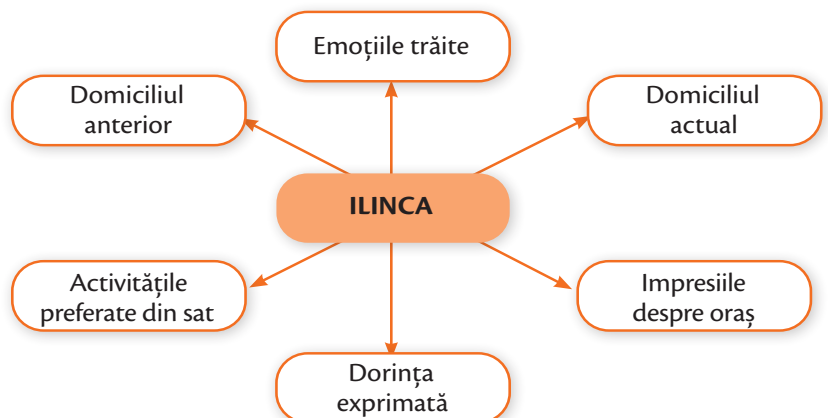
În centrul localității se află un parc și un teren de sport unde jucam tenis sau volei. Lângă parc găsești *Brutăria lui nea Mitică*, de unde cumpăram plăcinte calde și suc natural de mere. De două ori pe săptămână mergeam la Centrul Cultural din comună. Acolo participam la repetiții împreună cu orchestra de muzică populară din care făceam parte. În zilele calde, de vară, mă furișam la umbra copacilor și citeam sau pictam. Noi, copiii, eram foarte fericiți toamna, când culorile galben-ruginii ale dealurilor se amestecau cu mirosul de fructe proaspăt culese.

La noi în sat sunt oameni foarte buni, care zâmbesc tot timpul și se ajută unii pe ceilalți. Îmi va fi tare dor de prietenii și colegii mei!

Acum m-am mutat în orașul vostru împreună cu familia mea. Am un nou domiciliu, la bloc. Sunt impresionată de bulevardele largi, clădirile înalte, muzeele și magazinele numeroase.

Îmi doresc foarte mult ca, în scurt timp, să mă simt aici acasă, la fel cum mă simțeam în satul meu!

- 2 Discută în grup, pe baza textului, aspectele menționate în schema următoare:

DICTIONAR

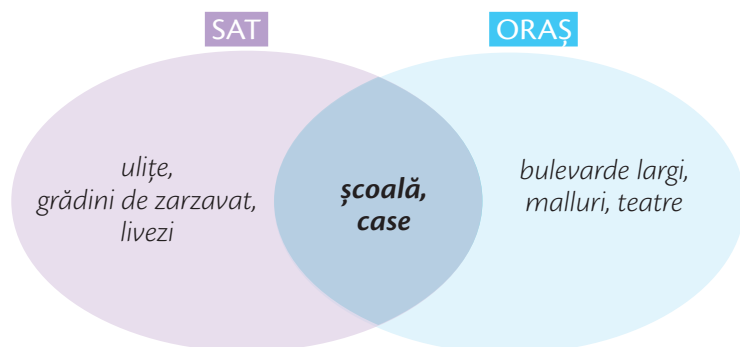
- *domiciliu*: locuința permanentă a unei persoane
- *localitate*: așezare omenească; grup de locuințe
- *locul natal*: locul în care s-a născut cineva

Rețin!

- ▶ Oamenii trăiesc în diferite localități, precum: sate, comune sau orașe. Fiecare persoană are un domiciliu.
- ▶ **Satul** este o așezare rurală mică. **Comuna** este o așezare alcătuită din unul sau mai multe sate. **Orașul** este o localitate urbană de mari dimensiuni, cu populație numeroasă. Comunele și orașele sunt conduse de un primar, împreună cu membrii Consiliului Local.
- ▶ În cadrul localităților, oamenii au drepturi și îndatoriri și respectă anumite reguli.
- ▶ O persoană poate deveni membru al unei comunități prin naștere sau prin schimbarea domiciliului.

Aplic!

- 3 Identifică asemănările și diferențele dintre sate și orașe, pe baza textului și a ilustrațiilor de pe pagina anterioară.

- 4 Descrie localitatea ta într-un text de cel puțin zece enunțuri. Poți vorbi despre clădiri, oameni, meserii, instituții, dar și despre cum ai devenit tu membru al localității.
- 5 Prezintă, împreună cu un coleg/o colegă, un loc preferat din localitatea voastră. Menționați de ce vă place, care este utilitatea lui și cum puteți contribui la promovarea aceluia loc.
- 6 Identifică, într-un grup de cinci colegi/colege, o problemă din localitatea ta. Găsiți soluții pentru rezolvarea problemei, menționând cine v-ar putea ajuta.

Portofoliul civic

Adună într-o fișă de portofoliu una-două fotografii sau desene cu locuri sau clădiri importante din localitatea ta. Scrie un enunț în care să menționezi de ce este important acel loc/aceia clădire. Observă ce locuri/clădiri au ales colegii tăi/colegele tale. Adaugă fișa în *Portofoliul civic*.

Calendarul cetățeanului responsabil

Octombrie

Ziua Internațională împotriva Violenței este sărbătorită în fiecare an, în data de 2 octombrie. Sărbătoarea promovează încetarea oricărei forme de violență împotriva oamenilor și a animalelor.

Completează *Fila de calendar* din manualul digital, pentru a înțelege mai bine semnificația acestei zile.

Curiozități

- În România există sate foarte mici, locuite de două sau trei persoane.
- Orașul cel mai populat din România este București, capitala țării, care are puțin peste 2.000.000 de locuitori.

Iau atitudine!

În localitatea ta sunt copii care nu frecventează școala din cauza stării de sărăcie a familiilor acestora.

Cum îi poți ajuta?

Info

Citește, la pagina 110, fragmentul din lectura *Călătorie într-un sat* de Claudia Groza. Descoperă cum este descris satul și care sunt activitățile la care participă copiii.

Festivalul tradițiilor locale

Tradiții locale

Descopăr!

1 Observă imaginile, apoi răspunde la întrebări.

DICȚIONAR

- **comunitate:** totalitatea persoanelor care trăiesc în același loc și au interese, credințe, valori și norme de viață comune
- **tradiție:** obiceiuri, credințe sau datini moștenite și transmise din generație în generație, prin viu grai

- Ce tradiții sunt ilustrate în imaginile de mai sus?
- Unde pot avea loc aceste obiceiuri: în sat sau în oraș?
- Ce costume poartă persoanele din imagini? Descrie portul preferat.
- Care dintre obiceiurile ilustrate sunt specifice localității tale?

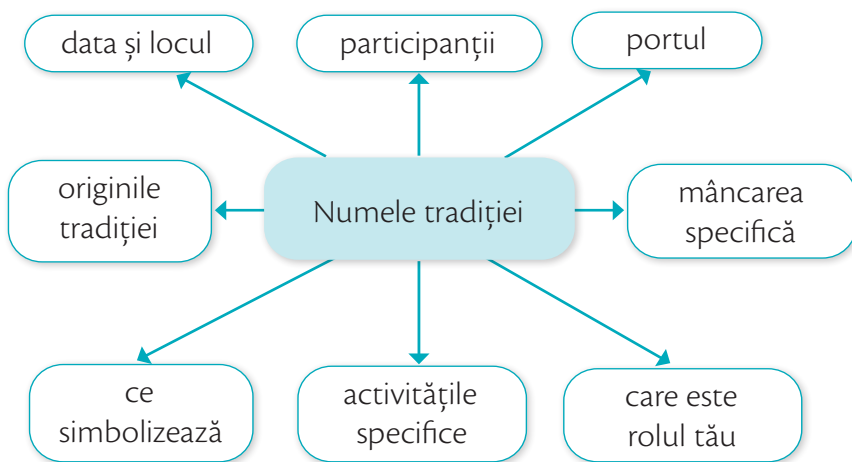
2 Identifică sărbătoarea și obiceiul despre care vorbește Ion Creangă în fragmentul următor:
„Și părintele Ioan m-a pus la masă cu dânsul, și Smărăndița a ciocnit o mulțime de ouă roșii cu mine.”

Rețin!

- ▶ Oamenii nu trăiesc singuri în localitățile lor. Între aceștia se stabilesc **relații** de rudenie, vecinătate, prietenie, muncă sau competiție, relații bazate pe respect, toleranță, încredere, solidaritate. Astfel, persoanele dintr-o localitate formează o **comunitate** și duc mai departe **tradițiile și obiceiurile locale**.
- ▶ **Obiceiurile locale** au o mare însemnătate pentru oamenii dintr-o comunitate. Acestea se pot constitui în: festivaluri, carnavaluri, târguri sau alte sărbători care se păstrează din vechime și sunt transmise generațiilor următoare. De asemenea, poate fi vorba despre meșteșuguri, dansuri, cântece, șezători sau colinde specifice diferitelor comunități.

Aplic!

- 3 Descrie una dintre tradițiile locale preferate de tine, într-un text de 8-10 enunțuri, după următoarea schemă:

- 4 Informează-te pe internet, din ziare sau reviste, despre diverse obiceiuri locale legate de culesul strugurilor.
- 5 **JOE** Participă, alături de colegii tăi/colegele tale, la un joc de rol care să evidențieze o tradiție din localitatea ta sau un obicei despre care ai aflat din altă comunitate.

Portofoliul civic

Realizează o pictură sau un colaj inspirate de una dintre sărbătorile tradiționale din localitatea ta. Adaugă lucrarea în *Portofoliul civic*. Apreciază lucrările celorlalți colegi/celelalte colege.

Calendarul cetățeanului responsabil

Octombrie

Ziua Mondială a Educației se sărbătorește în fiecare an, în data de 5 octombrie. Această zi își propune să evidențieze rolul major al educației pentru societate, dar și să promoveze contribuția cadrelor didactice la educarea copiilor și a tinerilor.

📌 Completează *Fila de calendar* din manualul digital, pentru a vedea cum poți sărbători această zi.

Curiozități

În tradiția populară, oamenii au învățat să deslușească semnele naturii. Iată câteva exemple!

- Dacă rândunelele pleacă târziu de la noi, atunci toamna va fi frumoasă și călduroasă.
- Dacă toamna este călduroasă, iarna va fi lungă.

Vocea copiilor

Afișează, la panoul *Vocea copiilor*, idei pentru menținerea curățeniei în comunitatea ta.

Amplasăm coșuri de gunoi decorate de copii!

Info

Descoperă, în fragmentele de la pagina 111, cum descrie Ion Creangă locurile natale și tradițiile din acele vremuri.

Să vorbim despre țara mea!

Țara natală și țara în care locuim

Descopăr!

- 1 Observă harta României. Identifică locurile și monumentele prezentate.

DICȚIONAR

- *brâie*: cingători late pe care le poartă, în jurul mijlocului, oamenii de la sat
- *trufași*: mândri, măreți, grandioși, impresionați

- 2 Citește fragmentul din opera *Cântarea României* de Alecu Russo, apoi răspunde la întrebări.

Cântec despre țara mea

Care e mai mândră decât tine între toate țările?
Care alta se împodobește în zilele de vară cu flori mai frumoase, cu grâne mai bogate?

Verzi sunt dealurile tale, frumoase pădurile și dumbrăvile, limpede și senin cerul tău. Munții se înalță trufași în văzduh, râurile ca brâie pestrițe ocolesc câmpurile, noaptea tale încântă auzul, ziua farmecă văzul.

- Ce aspecte surprinde autorul în descrierea țării sale?
- De ce consideră Alecu Russo că noaptea încântă auzul?
- La ce se referă scriitorul atunci când spune că „ziua farmecă văzul”?
- Ce sentimente crezi că are Alecu Russo pentru țara sa?

- 3 Găsește, în pereche cu un coleg sau o colegă, cuvinte cu sens asemănător pentru:

țară

mândră

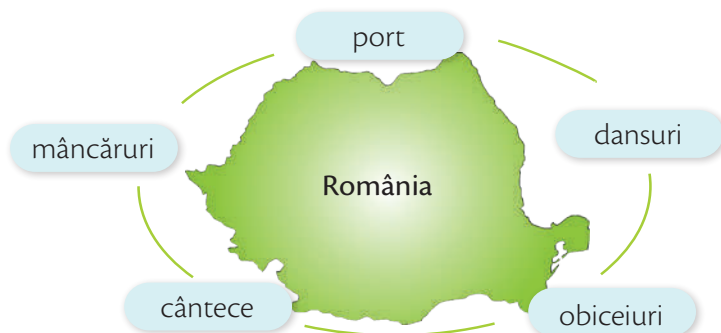
- Include aceste cuvinte în enunțuri despre țara natală.

Rețin!

- ▶ **Țara** este o comunitate mare, la nivel național.
- ▶ **Țara natală** este țara în care cineva s-a născut.
- ▶ Totalitatea locuitorilor unei țări formează **poporul**.
- ▶ **Cetățenii** sunt locuitori ai unei țări, cu drepturi și responsabilități. Unele persoane au mai multe cetățenii sau își pot schimba cetățenia atunci când aleg să trăiască în altă țară.
- ▶ În România, alături de români, trăiesc și cetățeni care aparțin altor etnii: maghiari, germani, sârbi, romi, evrei, bulgari, ucraineni, ruși-lipoveni, turci, tătari etc. Aceștia au drepturi egale și responsabilități ca toți cetățenii României.
- ▶ Locuitorii României sunt oameni inteligenți, harnici, curajoși, sensibili, primitori și prietenoși.

Aplic!

- 4 Identifică, în grup, elementele din schema dată, specifice unei zone din România, aleasă prin tragere la sorți.

- 5 Imaginează-ți că școala ta are un parteneriat cu o școală din altă țară. Prezintă țara natală elevilor din acea școală. În realizarea prezentării poți continua următoarea introducere:

Tuturor ne plac poveștile. Astăzi însă vă voi spune o poveste diferită, care a început să fie scrisă cu mii de ani în urmă. Este o poveste despre țara mea...

- Alege o modalitate de prezentare cât mai sugestivă pentru o activitate la distanță, desfășurată cu ajutorul tehnologiei.

Portofoliul civic

Confecționează o carte poștală despre România. Realizează, pe o parte a cărții poștale, o pictură sau un desen despre țara ta, iar pe cealaltă parte, scrie un mesaj despre România, pe care să-l transmiți unui prieten/unei prietene. Adaugă cartea poștală în *Portofoliul civic*.

Calendarul cetățeanului responsabil

Octombrie

Ziua Mondială a Alimentației este sărbătorită, anual, în 16 octombrie. Scopul acesteia este de a atrage atenția asupra foamei de pe planetă și de a găsi soluții acestei probleme. Totodată, se discută și despre importanța alimentației echilibrate și sănătoase.

- 📌 Completează *Fila de calendar* din manualul digital, pentru a înțelege mai bine semnificația acestei zile.

Curiozități

- În anul 2006 a fost construit, la Bâlea Lac, primul hotel de gheață din Europa de Est.
- Palatul Parlamentului din București ocupă locul doi în lume, ca dimensiune, după clădirea Pentagonului.

Descoperă alte curiozități despre România, pe internet, în cărți, ziare sau reviste.

Vocea copiilor

Postează, la panoul *Vocea copiilor*, idei pentru a promova frumusețea țării natale.

Expoziție cu fotografii din Delta Dunării

Info

- 📌 Descoperă „România în imagini”, în manualul digital.

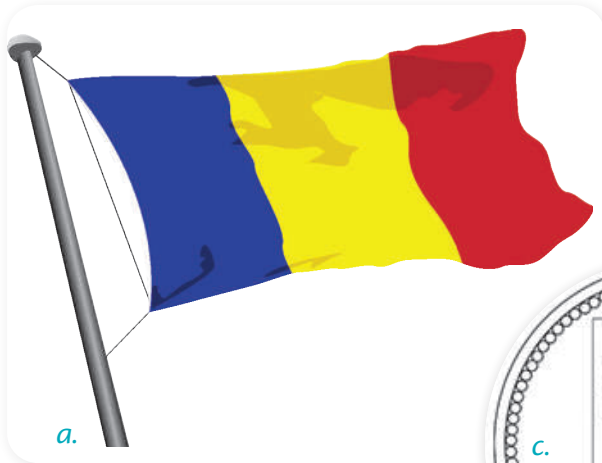

Simbolurile țării mele

Însemnele țării

Descopăr!

1 Observă imaginile, apoi răspunde la întrebări.

Imnul Național al României Deșteaptă-te, române!

Versurile: Andrei Mureșanu
Muzica: Anton Pann

mf

1. Deș - teap - tă - te, ro - mâ - ne,
din som - nul cel de moar - te

d.

DICTIONAR

- **drapel:** bucată de pânză sau de mătase prinsă de un suport, care reprezintă semnul distinctiv al unei țări
- **imn:** poezie sau cântec solemn adoptat oficial ca simbol al unei țări
- **sigiliu:** obiect pe care este gravat un semn distinctiv; se aplică pe un act oficial, ca dovadă a autenticității lui
- **simbol:** semn, sub diferite forme, care reprezintă indirect un obiect, o ființă, o idee, o însușire sau un sentiment
- **stemă:** semn simbolic al unei țări sau al unui oraș

- Ce simboluri ale României identifiți în imaginile de mai sus?
- Cu ce ocazie se intonează imnul național?
- Tu cum aniversezi Ziua Națională a României?
- Ce elemente identifiți pe stema României?
- Ce semnifică fiecare dintre culorile reprezentate pe drapelul României?

2 Identifică, în pereche, cuvinte cu sens asemănător pentru cuvântul *drapel*.

drapel

Rețin!

Țara noastră are următoarele simboluri:

- ▶ **Drapelul** României este tricolor. Culorile sunt așezate vertical, în ordinea următoare, începând de lângă lance: albastru, galben, roșu. Ziua Drapelului Național este aniversată în fiecare an, în data de 26 iunie.
- ▶ **Ziua Națională** a României este 1 Decembrie. Această zi celebrează Marea Unire de la 1918, când toate provinciile românești (Muntenia, Moldova și Transilvania) s-au unit într-un singur stat.
- ▶ **Imnul național** al României este *Deșteaptă-te, române!* Versurile acestuia sunt scrise de Andrei Mureșanu, iar muzica îi aparține lui Anton Pann.
- ▶ **Stema și sigiliul** României au fost adoptate prin lege. Simbolurile naționale unesc oamenii și dezvoltă sentimentul de dragoste și atașament față de țară.

Aplic!

- 3 Formulează, în pereche, întrebări și răspunsuri despre simbolurile naționale ale României.
- 4 Descoperă simbolul național, atitudinea și sentimentele evidențiate de Mihail Sadoveanu în fragmentul următor:
„Eram la Iași. (...) Mă întrebam de ce se îmbulzește atâta lume, când aud zvonul unei muzici militare și încep a trece trupe, în pas cadențat. Era o zi de festivitate militară. A trecut un drapel, apoi altul. Toți câți eram de față ne-am ridicat și am salutat.”
- 5 Prezintă alte elemente reprezentative pentru România, precum: monumente, locuri, obiecte vestimentare etc.
- 6 Identifică, în clasa sau în școala ta, elevi pentru care România nu este țara natală. Invită-i să prezinte simbolurile țării lor natale.
- 7 Realizează, într-un grup de cinci-șase colegi/colege, un simbol ca o stemă potrivită clasei tale.

Portofoliul civic

Confecționează un obiect vestimentar din materiale reciclabile, în culorile drapelului României. Prezintă creația într-o festivitate, alături de colegii/colegele tale. Adaugă în *Portofoliul civic* fotografii din timpul evenimentului, însoțite de 2-3 impresii..

Calendarul cetățeanului responsabil

Octombrie

La 17 octombrie este marcată Ziua Internațională pentru Eradicarea Sărăciei, cu scopul de a atrage atenția că în lume există multe țări sărace.

- 📌 Completează *Fila de calendar* din manualul digital.

Curiozități

- De-a lungul timpului, Ziua Națională a României a fost sărbătorită astfel:
  - 10 Mai (1866-1947)
  - 23 August (1948-1989)
  - 1 Decembrie (1990 - în prezent)
- Drapelul țării noastre este foarte asemănător cu drapelul de stat al Ciadului, din Africa. Diferența constă în nuanța fâșiei albastre: albastru-indigo pentru drapelul Ciadului și albastru-cobalt pentru drapelul românesc.

Vocea copiilor

Afișează, la panoul *Vocea copiilor*, idei cu privire la crearea unui simbol al clasei tale.

Hai să compunem imnul clasei!

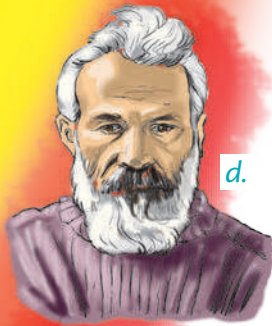
Info

Citește versurile poetului Vasile Poenaru, de la pagina 112. Descoperă simbolurile României prezentate de poet.

- 📌 Ascultă *imnul național al României*, din manualul digital. Ce emoție simți atunci când ascuți această melodie?

Din dragoste pentru țara mea

Dragostea față de țară

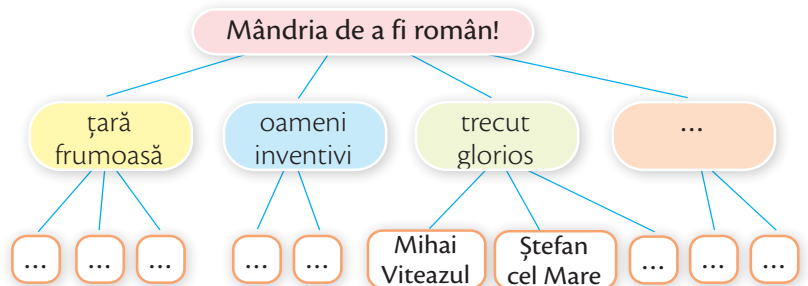

Descopăr!

- 1 Identifică, în ilustrația alăturată, câteva dintre personalitățile din România. Spune cum se numesc și în ce domeniu s-au remarcat.
- 2 Citește fragmentul din opera *Țara. Poporul*, după Alexandru Vlahuță, apoi rezolvă cerințele.

Sunt român!

Într-o țară așa de frumoasă, c-un trecut atât de glorios, în mijlocul unui popor atât de deștept, (...) cum să nu-ți ridici fruntea, ca falnicii strămoși de odinioară, mândru că poți spune: Sunt român!

- Urmărește schema de mai sus.
  - Descoperă în text elementele care-l determină pe scriitor să fie mândru de țara sa.
  - Identifică, pentru fiecare dintre cele patru elemente din schemă, exemple concrete de personalități, locuri etc.
  - Găsește alte motive care te determină să-ți iubești țara.
- 3 Identifică sentimentele față de țară, exprimate de poetul Mihai Eminescu în versurile poeziei *Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie*.

Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,
Țara mea de glorie, țara mea de dor?
Brațele nervoase, arma de tărie,
La trecutu-ți mare, mare viitor! (...)

Viața în vecie, glorie, bucurie,
Arme cu tărie, suflet românesc,
Vis de vitejie, fală și mândrie,
Dulce Românie, asta ți-o doresc!

DICȚIONAR

- *fală*: orgoliu, măreție, mândrie
- *glorie*: onoare, mărire, strălucire, renume
- *patriotism*: sentiment de dragoste, atașament, demnitate și respect pentru țară
- *vecie*: eternitate, veșnicie; fără sfârșit, pentru totdeauna